

CARTIER Rotonda

Emanuela IURKIN s-a născut pe 9 februarie 1980 la Chișinău și a copilărit în comuna Grinăuți-Raia, Ocnița. Absolventă a Colegiului Republican de Artă Plastică *Alexandru Plămădeală* (1999). Licențiată în jurnalism și științe ale comunicării la Universitatea de Stat din Republica Moldova (2004), la aceeași universitate obține titlul de master în filosofie (2008) cu teza *Dimensiuni antropologice ale fenomenului iertării. Uzul și abuzul de iertare*.

A activat în presă, la Consiliul Coordonator al Audiovizualului, iar actualmente lucrează la Muzeul Național de Artă al Moldovei.

Prezentă cu texte, semnate Emanuela Sprinceană, în: antologia *Proză scurtă. Literatura din Basarabia. Început de secol XXI*, Editurile Știința și ARC, 2017; în *Antologia prozei scurte*, Editura ARC, 2015, și în antologia *Autobuzul 100*, Cartier, 2013.

În 2007 obține premiul pentru debut la Concursul Național de Dramaturgie organizat de Ministerul Culturii al Republicii Moldova, cu piesa *Dor de cuc*.

Romanul *Câinele de bronz* constituie debutul editorial al Emanuelei Iurkin.

Emanuela **Iurkin**

Câinele de bronz

Roman

R o t o n d a
CARTIER

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.
Tel./ fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md
Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.
Tel/ fax: 021 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md
Suport juridic: Efrim, Roșca și Asociații
cartier.md

*Cărțile Cartier pot fi procurate online pe shop.cartier.md
și în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.
Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks, Barnes & Noble și cartier.md*

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./ fax: 022 21 42 03.
E-mail: librariadincentru@cartier.md
Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel.: 022 24 10 00.
E-mail: librariadinhol@cartier.md

Comenzi CARTEA PRIN POȘTĂ

CODEX 2000, Str. Toamnei, nr. 24, sectorul 2, 020712 București, România
Tel./ fax: (021) 210 80 51
E-mail: romania@cartier.md
cartier.md

Taxele poștale sunt suportate de editură.
Plata se face prin ramburs, la primirea coletului.

Colecția *Rotonda* este coordonată de Em. Galaicu-Păun
Editor: Gheorghe Erizanu
Lectori: Em. Galaicu-Păun, Valentin Guțu
Coperta: Vitalie Coroban
Design/ tehnoredactare: Marina Darii
Prepress: Editura Cartier
Tipărită la Bons Offices

Emanuela Iurkin
CĂINELE DE BRONZ
Ediția I, iunie 2018

© 2018, Editura Cartier pentru prezenta ediție.
Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Aprobat de Comisia de selecție pentru editarea cărții naționale
și editat cu contribuția Ministerului Culturii.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Iurkin, Emanuela.

Căinele de bronz: Roman/ Emanuela Iurkin; cop.: Vitalie Coroban. – Chișinău:
Cartier, 2018 (Tipogr. „Bons Offices”). – 96 p. – (Colecția „Cartier Rotonda”/
coord. de Em. Galaicu-Păun, ISBN 978-9975-79-907-2).
300 ex.
ISBN 978-9975-86-283-7.
821.135.1(478)-31
I-94

Credeam că avem tot timpul din lume, că vom merge așa mereu. Încă de multe, nenumărate ori. Toți cinci laolaltă, împuținându-ne treptat până la trei, dar niciodată mai puțini. Eu întotdeauna în stânga ta, tu întotdeauna în stânga grupului. Punându-mi mâinile pe umeri și trecând pe la spatele meu, prin acea manevră sigură și discretă, la marginea grupului. Brațele noastre atingându-se involuntar, tu povestindu-ne ceva, explicându-ne cum stau, de fapt, lucrurile. Și teii mirosind demențial de-a valma cu gazele de eșapament. Și noi, toți, ascultându-te, ne împleticeam de atâta căldură, ne topeam în fierbințeala lui iulie.

Mai târziu, în una din serile următoare probabil, când rupeam din halva și-i diluam dulceața cu vin roșu, când ascultam din muzica incașilor, când ne povesteai despre America, în dreptul barului de vizavi a frânat un jeep din care răzbătea până la noi refrenul: *dacă pleci, vreau să plec cu tine* etc. După ce ne-am oprit din râs, *n-are importanță cine* a zis că e sugestiv, eu, pretențioasă, am spus că e kitschios, iar tu ai tăcut pentru că erai bine-crescut și, pe deasupra, te aflai în ospeție.

Totul abia urma să se întâmple. Ceva ieșit din comun, ca în filme. Apoi stupoarea că a trecut prea repede. Că am ratat ceva foarte important, dar greu de definit. Aproape imposibil de a fi numit. Senzația că esențialul ne-a alunecat din mâini ca un pește. Neputința de a înțelege ceva, oricât de puțin. Viteza amețitoare cu care ne îndepărtam unii de alții.

Ceea ce cauți – te caută.

Dragă Vâlcule, îți scriu din lazaretul nostru infect. Acum e doar în amintirea mea, ceea ce nu-l face mai puțin adevărat. Tu nu o cunoști pe Olga, dar ea știe câte ceva despre tine. Îți transmite salutări. Din trecutul nostru prezentului tău, oricare ar fi el. Pentru că tu ești. Roagă să-l pupi pe Sașa din partea ei. Noi două ne-am oprit pentru câteva clipe din cântat. Scotocim prin memorie după melodia ce are să urmeze. E o căldură de țî se pare că toate își pierd conturul. Cântăm de ne ies ochii din orbite în timp ce cadavrul bunicului pute tot mai rău. Până mâine la amiază, când or să-l coboare în groapă, vom continua cu toții să umblăm cu batistele lipite de nas de parcă l-am plânge pe bune. Muștele s-au mai potolit. S-a înserat și lumea vine la priveghi. Olga îmi șoptește că Dumnezeu o să ne pedepsească pentru asta. Nu vreau s-o aud. Trec pe bancheta din față și, făcând-o pe șoferul, o întreb în joacă unde ar vrea să mergem. *La Moscova, zice. Nu cunosc drumul, nu am nicio hartă, îi spun. Pot să te duc numai până la cimitir. Hai să vedem cât de adâncă e groapa pe care i-au pregătit-o bătrânului. Să i-o garnisim cu floricele. Niște garoafe roșii de partid s-ar potrivi de minune. Aberăm până ni se face lehamite și tot mai greață. Apoi frica ne încolțește din nou și cântăm ca s-o alungăm. Din Cranberries, DDT, Mașina Vremeni și Akvarium-ul tău iubit.*

Dacă atunci, demult, am fi locuit într-o poveste, aș fi venit la tine seara. Aș fi întors spre mine fotoliul în care stăteai și ți-aș fi sărutat de-a mărunțelul tâmplele și fruntea. Te-aș fi mirosit

ca un câine credincios. Aș fi stat lângă tine până ți s-ar fi făcut mai ușor. Niciodată nu ți-aș fi promis nimic. Aș fi fost *pur și simplu*. Dar nu fac decât ceea ce trebuie să fac. Mereu doar necesarul. Glumesc desigur.

Acum, de exemplu, aproape mă sufoc de neputință într-un Jiguli hârbuit și cânt ca o smintită alături de Olga, când bunul-simț cere să stoarcem și noi acolo o lacrimă două sau cel puțin să închidem gurile. Oricum, mie mi se pare că reacționăm cât se poate de sănătos și consecvent și, dacă ar fi să ni te alături, cred că vocea ta ne-ar completa de minune. Te chem în trecutul meu de demult, pentru că tu m-ai ajutat să-l văd în altă lumină.

Între timp, fără nicio legătură, a murit fata ceea. Știi, fata despre care s-a anunțat la știri. Acum internetul e ticsit cu înregistrări video ale ceremoniei funerare prezentate în stilul pornografic al proteveurilor. Fata care tocmai împlinise anii necesari ca să poată merge la vot. A pierdut mașinăria o piuliță nouă. Puteam fi în locul ei. Dar s-a întâmplat să fie altfel și îți scriu.

Și iarăși fără nicio legătură: în noaptea din ajunul zborului meu n-am mai reușit să adorm. *N-are importanță cine*, rămas în fața calculatorului, rătăcea pe facebook, eu – ghemuită în patul acela oribil – imitam somnul, imaginându-mi cum ar fi să rămân acolo, să nu mă întorc. Pe la trei, când s-a apropiat de mine ca să mă trezească, i-am zis: *Ce-ar fi să nu mă mai întorc?* A debitat cu nemiluita bancuri despre avioane care se prăbușesc. Până la aeroport m-a tot convins că intenția mea e cel puțin naivă. *Va fi scandal, pui în pericol tot grupul și pe urmă... acolo o să dea ei repede de tine*, așa spunea. Îi era frică.

Știam că voi continua să visez nopțile fum dens de țigară și copii cârlionțați care se întind spre mine, iar eu am mâinile împietrite, nu pot să-i iau în brațe. Și vocea mamei Maria mă va întreba: *Unde ți-s mâinile? Iar le ții în buzunare? O să ți le cos pe toate!*

Am revenit după o săptămână, am adus ciocolată foarte amară, lumânări colorate și bere nemțească. Gura îmi mai mirosea a Apfelwein de protocol din cafeneaua aeroportului. Te-am cunoscut a doua zi, *ca printre altele*. Era sfârșit de ianuarie, o după-amiază de sâmbătă. Seara, când am intrat în casă, fără să-mi scot cizmele și haina, m-am așezat și am rămas nemișcată. Apoi am început să plâng.

Stau cu Vâlcu pe bancheta încăpătoare a unui dric mortual de la Ritus 14888. E la costum. Cel mai elegant cu putință. Doar cămașa de culoarea bronzului mă scoate din sărite. Seamănă cu oranjul isteric al scurtei mele de iarnă, disperată încercare de a alunga depresia. I-o spun. Nu-i pasă. Mâncăm plăcinte cu dovleac. Îmi spune bancuri despre iad. Ne hlizim. Are pudră de zahăr pe buze. Am șervețele. Îi șterg gura. Râde zgomotos. Mașina intră în viteză, timpul – în numărătoare inversă. Nu există soluții. Nici noi doi nu știm încotro ne ducem. Dacă am ști, s-ar tăia filmul. Direcția e cea bună.

Dacă nu aș merge cu Vâlcu, cu tine ar trebui să merg. Doar că în sens invers. Cu tine totul întotdeauna e în sens invers și contradictoriu. Nu am nicio bănuială de ce. Cred că nici tu nu cunoști motivele. Iar dacă ai ști, oricum nu ți-ar servi la nimic. Tocmai de aia am toată indulgența din lume față de tine. Nu pot să ți-o ofer dozat. Oare asta să însemne că sunt profund indifereentă? Alteori e numai gustul de cenușă și Vâlcu ca o verigă lipsă.

Vâlcu care, la intersecția străzilor Pușkin cu 31 August 1989, mă rugase să-i spun cum se traduce în germană cuvântul iubire, *de tată*, adăugase. Cel care zicea că uneori, ca să clarifici o problemă, e nevoie de puțin alcool. Cel care își netezea părul grizonat – când asculta *Akvarium*, și obrazul – când mă asculta pe mine, povestindu-i ceva. Așa cum îl percepeam atunci, presupuneam că îți seamănă. Cu întreaga recuzită stereotipică a masculinității. N-are sens să rostim acea unică propoziție necesară. Ți-aș spune același lucru enervant. Mereu același.

Acum e așa de parcă noi doi ne-am afla într-o odaie și dintr-odată tu ai începe să crești. Și ai crește până când n-ar mai rămâne deloc spațiu. Eu m-aș lipi de perete și aș încerca să ies de acolo. Nu aș ști pe unde s-o iau. M-ai strivi cu dragostea ta întârziată de părinte, până n-ar rămâne din mine decât niște cuvinte înșiruite haotic. Mai haotic decât tot ce voi încerca să-ți spun aici.

Plasă fină de mucegai în baia mea. Mucegai imun la orice soluție performantă care îmi promite să-l termine. Neînduplecată, ascunsă prin unghere, viața, pulsând în cele mai bizare forme. Cașcavalul franțuzesc cu mucegai nobil de la Nr. 1, acum la reduceri „spectaculoase”, pentru că în curând îi va expira termenul de valabilitate. Puțină noblețe (mucegăită) oferită plebei de sărbători.

Gazdele mele, una mai jėjoasă decât alta. Suma gazdelor mele de altădată adunată într-o oboesală mută și zâmbăreață. Indiferență asumată, aproape eliberatoare.

Stratul de praf de pe teancul cu reviste glamour, liderul politic democrat îmi zâmbește de pe copertă îmbrățișându-și fiica adolescentă care râde cu toată gura. Duiosă scenă de familie. Riduri autentice și puțin *photoshop* pentru impresie. Ca semnele bucuriei să fie adevărate, liderii trebuie să pozeze alături de cei pe care îi iubesc. E regula care funcționează. După geam muncitorii fixează câine-câinește ultimele pietre de pavaj care vor rezista până la primele ploii. Trag din țigări, dar chiștoacele nu pot ține de cald. Nici supradoza de cofeină, nici tăriile, nici frazele celebre din cărțile ori filmele care merită. Când își vorbesc, aburii din gurile lor amestecați cu fumul se destramă în aer precum gândurile mele despre tine. Se succed fără nicio pauză. Gerul de aseară a înclinat crizantemele de la intrare într-un gest forțat de supunere. Până la zăpadă mai e mult. Pare că liniștea e acolo. Nu se poate ști. Și așa, mai tragem de timp cu o iluzie sau alta.

În amintirile altcuiva, pe care le-am moștenit laolaltă cu poveștile, tu adormi pe pragul de la casă înfierbântat de soare. Pe același țol, într-o noapte de august, la vreo zece ani distanță, în semn de protest teribilist, voi dormi și eu. Și ni se va părea că am înțeles deodată totul. Motocicleta e alături și gesturile disperate sunt tot acolo. Mama Maria, mama celor morți fără lumânare, a înfometaților și năpăstuiților, îți aduce pe furiș de mâncare. Sfântă complicitate. Credea că știe ea ce știe. Avea dreptate să se încreadă în intuiție, doar că asta nu era destul.

Mama e făcută din altfel de aluat. Se aseamănă cu ceilalți doar la suprafață. Mama e alcătuită dintr-un material foarte rezistent. Ce păcat că nu-i semăn. Fragilitatea nu se pune, ține mai curând de spoiala culturală a genului. După atâția ani cred că ai înțeles-o și tu, sper că nu-i prea sofisticat.

Când, neîntemeiat, dai în cineva, cu vorba ori cu pumnul, lovești și în tine. E ceea ce se subînțelege și tocmai din cauza asta se pierde în ignoranță. Obişnuiesc să mă ascund de oameni, sunt rezervată, plină de neîncredere și suspiciune. Întotdeauna merg pe lângă pereți. Mă feresc prima din calea celorlalți. Nu pentru că le-aș purta un respect deosebit. Pur și simplu uneori mi-e frică de mor. Se numește frig. Știi și tu cât poate ține cald o haină de iarnă ori un sistem performant de încălzire a locuințelor. Știu și eu. O haină de iarnă e o rugăciune către îngerul păzitor pe care o repeți în neștire cu speranța că vei reuși să adormi fără somnifere și, lucru foarte important, mâine-diminează te vei trezi tot aici, în realitatea asta. De prea multe ori îți s-a reproșat *evadarea*, ceva ce, se crede, depinde exclusiv de tine. Ai învățat să te ascunzi după zâmbete. E periculos și foarte obositor, dar funcționează. Iar când râzi cu adevărat, o faci cu lacrimi și, până la urmă, tot la plâns ajungi.

Tu mă bântui, cu toți înfometajii și boschetarii deopotrivă. Dacă ai nevoie de explicații, n-ar trebui să uiți că unul dintre morții de foame din carul ce se îndrepta spre groapa comună mai avea un pic de viață în el. Nu putea să se miște, nu avea voce ca să ceară ajutor. Avea doar niște zile ale lui, parte din realitatea mea.

Amintirile sunt povești imaginate, le recompi și completezi în permanență. Mereu vii și tot mai spectaculoase. Evenimentele sunt doar punctul de plecare, realitatea imediată e doar un pretext. E ca și cum ai alimenta un motor. Restul sunt micile realități de fiecare zi.

Mortul peste care s-au depus cadavre țepene e ca bulgărele de zăpadă de pe vârful dealului nostru. Când ajunge în vale, tot dându-se de-a berbeleacul, nu mai încape pe punte. Se transformă într-o problemă. Faptul că la prima vedere e *falsă* nu are importanță. Conținutul carului este răsturnat în groapa comună și cel mort pe jumătate ajunge deasupra tuturor morților înțepeniți. Un fel de *cei din urmă vor fi cei dintâi*.

Aș fi preferat să mi se spună că ești mort. Ar fi fost mai simplu pentru mine.

Ca aieva mă plimb cu Vâlcu prin clădirea părăsită. Ochii mă dor de atâta praf. Rătăcim pe coridorul întunecos de la parter, abia de ne ițim în unele saloane. Într-unul din ele la un colț, îngălbenită, e o icoană de duzină, fixată de perete cu bandă adezivă albastră de pe vremea sovieticilor și înrămată în rețeaua aproape invizibilă de păienjeniș.

Cineva și-a uitat aici speranța, spun. Cred că a lăsat-o intenționat, zice Vâlcu. N-a mai avut nevoie de ea. Îmi surâde ca să mă desființeze. Iar pe tăcute, el: Așa crești, ești vie când doare, eu (pentru că întotdeauna cineva trebuie să nu fie de acord): S-o crezi tu, învățătorule! Ajungem în salonul cel mare, deschid ușa și varul se risipește ca într-o ninsoare butaforică, iar parchetul scârțâie sub tălpile noastre. Vâlcule, e o sală de bal aici, spun. E doar un lazaret abandonat. Să mergem, zice.

Ceea ce ar trebui să unească aceste mărturii fărâmițate și incoerente se află în interiorul meu. Am încercat să le adun pe toate în una și să mi le scot din cap. Mai mult decât de oameni, mi-e frică de cuvinte, de puterea lor. Sunt de-a dreptul paranoică. Le-am înșiruit pe toate ca să scap de ele. Vreau să înțeleg de ce și unde evadez și mai ales prin ce minune reușesc să mă întorc de fiecare dată. Poate vei desluși ceva demn de luat în seamă, capabil să ne ajute.

Voi privi cerul și asta va fi o formă de rugăciune. Suficientă pentru a simți. Voi urmări contururile copacilor și-i voi deosebi, așa cum mă învăța Vâlcu la terasa *Petit Café*. Îmi arăta pomii din apropiere și le zicea pe nume. Mă ajuta să deosebesc frasi-nii de fagi și să îmi dau seama cum arată carpenii. Mă ruga să am ochi pentru femeia în scaun cu rotile care cerșește în fața *Gălbenușului* și să încerc să mă iau mai puțin în serios cu toate dramele mele. *Când iubești, devii vulnerabil. Ești în întregime la discreția celuilalt. Poate face orice cu tine, îi spuneam. Da, însă iubirea te face viu, frumos și adevărat, insista. Sau nebun de-a binelea*, completam eu. Zicea că suntem superficiali. Nevăzători care abia de ating suprafețele. Inconștienți și, unii, uneori, fericiți. *Așa e cu teoretizările împrumutate de la alții*, adăuga.

Arhitectură șubredă a memoriei mele. Structura imaginilor care se perindă prin minte. Secvențele se derulează cu o viteză nebună, izbesc. Fără nicio logică, dincolo de orice înțelegere, ignorând principiul cronologic. Imagini intuitive abia se

conturează, ca un vis pe care nu ți-l mai poți aminti integral. Ca visul în care sunt mică și Vâlcu mă leagă și-mi cântă de *noapte bună*. Groaza în fața cuvintelor din folderile incognito de acum trei ani. Perplexitatea. Scenariul ascuns în cuvinte întâmplătoare. Arhiva mesajelor recitită acum, înainte de a fi nimicită. Ca o fișă medicală ce dezvăluie un diagnostic stabilit prea târziu și o evoluție pozitivă foarte puțin probabilă. Colajul viselor mele adunate aleatoriu. Episoadele logice și, printre ele, focarele de nebunie pură. Modul neobișnuit în care mi se relevă pulsația vieții. Întunericul meu, foamea și frigul dintotdeauna. Contrastele luminoase, aproape orbitoare, frumusețea lor violentă. Fără vreo explicație.

Evidența că unii mă bruiază cu o bună știință *sadică* doar pentru că li s-a urât. Falsa lor fugă de plictisul confortabil. Vânzoleala de după prânz. Rotirea în jurul parului. Mai nou – în direcția acelor de ceasornic. Munca absurdă ce consumă pe de-a întregul esența. Cu atât mai bine. Oare? Fleacurile uzuale din care sensul îmi scapă mereu. Ca și faptul că am uitat despre ce am scris acum două zile. Repetarea aceleiași situații, focusarea pe momente fals revelatoare. Tot *pe loc, pe loc, pe loc*. O fac pe nebuna. Nu-și vor da seama și mă voi amăgi și eu. Doar că linia de demarcație e aproape invizibilă. La prima vedere, *aici* e foarte asemănător cu *dincolo* și invers.

Intangibilă, mama – atât de departe. Tot mai străină de la un an la altul. Tot mai străină și atunci când e alături. O necunoscută.

Am forțat ușa și am dat buzna în salon ca barbarii. Nu era destulă lumină și mă apropiam de fiecare pat, uitându-mă atent la bărbații cu siluete supte. Colegii mei făceau la fel. Un gri general se lăsase peste toate. Unii tușeau de nu mai aveau aer, alții, cu capul coborât adânc între umeri, priveau absenți podeaua. Mirosea a urină și medicamente. Vâlcu nu era acolo, l-aș fi recunoscut îndată. Am ieșit cu toții și cineva a propus să stăm la o cafea. Sigur, văzusem secvența asta într-un film. Fiindcă nu era suficient, trebuia s-o mai și visez nopțile, aproape fără modificări.

Vâlcu era o posibilitate. Toate posibilitățile din lume. Forma perfectă. Cercul. Repetarea. Toate cuvintele, vorbele noastre neputincioase rostite cu voci stinse de emoție. Contradicțiile. Maxilarele încordate. Întotdeauna mai mult decât am lăsat să se vadă, mereu dincolo de sensurile uzuale. Înțelegerea că Vâlcu e cu mine cea de acum. Așa cum n-aș fi putut deveni niciodată fără el. Vâlcu e în toți bărbații care îi seamănă. Pe care îi implor să-i semene. Pentru că ne salvăm unii prin alții. Mereu unii prin alții, așa se spune cel puțin. Eu mă salvez prin tine, chiar dacă ție ți se pare că e doar o fugă rușinoasă. E o fugă spre tine, *tată*. Și Vâlcu avea aceeași părere.

Ne amăgim că suntem în stare să ne salvăm singuri. Când scrâșnim din dinți și lepădăm pielea de pe noi, când aruncăm teama și rușinea, când rămânem față în față cu ceea ce ne doare. Sau când, în cele din urmă, luăm o ultimă decizie, cea mai radicală.

Uneori se uita cu o privire placidă, de copil. *Cum te-aș fi putut opri? Hai mai bine să vorbim despre altceva. Să excelăm. În cele din urmă mă provoca la o discuție deschisă. Știi care-i problema, zicea. Oare? Și tu știi care-i problema. Noi ambii știm despre ce e vorba, insista. Mă rog... Nu te mai uita așa la mine, îi spuneam. Așa cum?, întreba. Așa! Nu știu. Așa să nu te mai uiți. Știi tu cum, ziceam. Nu știu, eu simt, spunea. Simt, înțelegi? Și cine ți-a spus ție că trebuie și merită să ai încredere în ceea ce simți?* întrebam.

Nu te puteam înțelege. Pentru a înțelege, ar fi trebuit să fiu altfel, să fiu alta. Încă nu eram. Nu pot fi ceea ce nu înțeleg. Nu știu cum ar fi posibil. Să încetez procesarea asta continuă ar însemna să renunț de bunăvoie, să mă risipesc în direcții diferite, să mă pierd.

Iar înțelegerea, ea vine mult mai târziu, ca mașina poliției în filmele de acțiune americane.

Peretele alb-siniliu cu factura lui reliefată de prundiș zgrunțuros. Proeminențe în care vedeam contururi, așa cum pe cerul înstelat, unind imaginar stelele, obții constelații. Jocul mă absorbea, tot ce deslușeam mi se părea mult mai real decât obiectele sau oamenii din imediata apropiere. Puteam să mă uit așa ore întregi la pereții albi și să văd tot felul de chestii acolo, inclusiv *carii verzi*. Negrul apărea doar în mici proporții, suficient ca să-mi faciliteze navigarea și orientarea prin marea cea albă. Dacă îmi puneau în față o cană cu lapte, o căutam cu ochii în laptele cald, mult și insistent. Același lucru se întâmpla cu albiturile, dar mai ales cu zăpada. Mă pierdeam în imensitatea ei, stăteam pe loc, uitam de toate, nu-mi mai aminteam și nu știam nimic. Lumina invadea lumea mea, mă acoperea cu intensitățile ei. Trebuiau să mă strige mult și bine, ba chiar să mă zgâlțâie zdravăn până când aterizam. Uneori cu lacrimi. Aveau de gând se mă ducă la medici, dar au renunțat. Pentru că mă deșteptaseră destul de violent ultima dată, am preferat să mă pierd în reprize mai scurte și doar atunci când cei mari nu se aflau prin preajmă. Evadarea, ceva ce crezusem că pot controla, fusese amânată pentru vremuri mai bune. Fascinația a început să se evapore treptat. Până n-a mai rămas nimic din ea. Și atunci albul a trecut în culoare. Lumina s-a colorat. Lumea s-a colorat și ea. Spațiile, obiectele, oamenii se deosebeau acum doar după concentrația de lumină în toată bogăția infinită de culori. Ochii vedeau și lumina mă ajuta. Mă treziseam.

A rămas doar frica de a sta singură în casă. Plânsul, extenuarea și, în cele din urmă, săritul pe fereastră. De suficiente ori încât să capăt o oarecare îndemânare. Dar mai ales gândul reconfortant că există o soluție de rezervă, o ieșire. Pentru că lumina oricum nu ajută. Când ești orb, lumina nu poate ajuta. E neputincioasă. Altfel spus – săritul, fuga. Fuga din situații dubioase, momente, relații. Fuga din fața așa-ziselor oportunități, fuga din fața șanselor reale.

Apoi senzațiile s-au transformat. M-au păcălit. Ceea ce se repeta de câteva ori pe an acum a devenit ceva aproape elementar. Capul meu e într-o pungă de gunoi, oamenii sunt departe. E tot mai puțin aer. Mă sufoc, dar nu voi muri. Numai puțin. O gură de aer. Și iar, de la capăt.

Incapacitatea de a mă bucura singură și nesilită de nimeni, din proprie inițiativă, pur și simplu. Fără proptele exterioare. Lumea, lumina, culorile, sunetele, mirosurile, atingerea.

Supă înecăcioasă. Lingură după lingură, de neînghițit, ca pietrele. Oboseală. Indiferență. Neputință. Imposibilitate fizică de a te ridica dimineața din pat. Încăpățânarea de catâr de a o face în continuare tocmai pentru că nu vezi niciun sens în asta. *Merge? Mă strădui! Mulțumesc!* (Plus zâmbetul care ar trebui să exprime încredere.) Îndârjirea de a scrie ineptii, de a continua să scrii despre tot ce îți vinuește în cap.

Nu știu când se întunecă. Pâinea nu are gust. Faptul că, fără a exagera deloc, eu reprezint rațiunea de a fi a mamei – nici măcar asta nu ajută. Dimpotrivă, e o responsabilizare agasantă, e silă. Îmi displace să recunosc.

Rochia-uniformă își întinde mânecile spre mine. Mă roagă, imploră. Dar țin foarfeca strâns. Iau decizii corecte. Greșite, dar *corecte*.

Îmi ia tot mai mult timp și toată energia ca să ajung înapoi în realitate. Iar însemnările mele anacronice și compulsive re-